

Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande – Remiss ”En inkluderande kulturskola på egen grund” SOU 2016:69

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 30 april 2015 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att ta fram förslag till en nationell strategi för den kommunala musik- och kulturskolan.

Uppdraget var att identifiera hinder för barn och ungdomar att delta i kulturskoleverksamhet, att ge förslag på hur tillgång på utbildad personal kan säkras, att beskriva för- och nackdelar med en lagstiftning. Det övergripande syftet var att göra kulturskoleverksamheten mer tillgänglig och jämlik.

Kommentarer

Region Gävleborg är positiv till nationella mål för kulturskoleverksamheten, till att en nationell strategi tas fram och till att ingå i en stödjande infrastruktur för att bidra till en mer inkluderande och jämlik kulturskola.

6:1 Ny infrastruktur för att uppnå en inkluderande kulturskola på egen grund

Utredningen föreslår en stödjande infrastruktur med nya förutsättningar för ett ansvarstagande på regional och statlig nivå. De lokala förutsättningarna ger kulturskolan dess särprägel men många kommuner brottas med likartade utmaningar. Den regionala nivån föreslås få en samordnande roll vilket Region Gävleborg ser positivt på.

6:2 Nationella mål

Utredningen konstaterar att lagstiftning är önskvärd men inte görlig. Utan lagstiftning är det frivilligt för kommunerna att följa målen. Då staten inte kan ha ”ska-krav” på en frivillig verksamhet bör formuleringen ”En nationell kulturskola ska” ändras.

Det första målet anger att barn och unga ska ges möjlighet att lära, utöva och uppleva konstuttryck i första hand i grupp. Barns olika behov och förutsättningar för deltagande och lärande är olika och bör beaktas. Formuleringen ”i första hand i grupp” kan bli missvisande och exkluderande.

I målen anges också att verksamheten ska bedrivas på barns och ungas fria tid. I kommuner med mycket glesbygd kan finnas problem med transporter och lokaler vilket försvårar barns och ungas möjligheter att delta efter skoldagens slut. Formerna för

undervisning bör ske utifrån lokala behov och förutsättningar. Om verksamheten enbart hänvisas till barns fria tid försvåras samarbetet med övriga skolformer.

Det är bra och rimligt att kulturskolor stimuleras att erbjuda fler konstuttryck, men tveksamt om målen ska ange hur många.

Barns och ungas möjlighet att ha inflytande i verksamheten är viktig. Barnens behov och synpunkter och de vuxnas erfarenhet och kunskap bör tas tillvara på bästa sätt.

Att kulturskolans verksamhet bedrivs i anpassade och ändamålsenliga lokaler är av största vikt för såväl elever/deltagare som anställda både för upplevelsen och av arbetsmiljöskäl.

6:3 Nationellt kulturskolecentrum

Det är viktigt att den nationella nivån arbetar med uppföljning, främjar erfarenhetsutbyte, metodutveckling och att sprida kunskap och lärande exempel. Kunskapsspridning kan bland annat ske genom nätverk med den samordnande funktionen på regional nivå.

6:4-6:7 Förslag om nya statsbidrag

Utredningen föreslår ett antal olika bidrag som stöd för utveckling av kulturskolans verksamhet och ökade möjligheter till samordning. Det är i grunden positivt. Region Gävleborg ser dock att små kommuner kan ha svårt att mäta med att göra ansökningar och redovisningar var för sig och det bör finnas möjlighet för kulturskolor att söka tillsammans mot att de tar fram en gemensam plan för sitt arbete. Här skulle den regionala samordnande rollen kunna vara ett stöd och en möjlighet.

Utredningen föreslår också medel till regional samordning motsvarande 500 tkr/län att fördelas inom samverkansmodellen. Region Gävleborg ser positivt på att ansvara för en samordnande roll i nära samarbete med kommunerna och med utgångspunkt i kommunernas behov och förutsättningar, dock anser Region Gävleborg att summan är för låg. Det råder också oklarhet kring om utredningen föreslår samma summa till alla län oberoende av invånarantal, antal kommuner och geografisk yta.

6:8 Förstärkta utbildningsvägar

Frågorna rörande kompetensförsörjning vid kulturskolorna är central och idag ser vi att många kulturskolor har svårt att rekrytera personal. Region Gävleborg stödjer utredningens förslag för att säkra kompetensförsörjning och anser att det är viktigt att staten tar ansvar för att det ska finnas utbildningar med inriktning på kulturskoleverksamhet inom alla konstområden.

Det vore värdefullt om staten stödjer och utvecklar pedagogutbildningar vid folkhögskolor.

Kompetensförsörjningen bör följas upp nationellt.

6:9 Kulturskolerelaterad forskning

Forskning inom området är viktig och bör kunna inriktas på frågor som framkommer i uppföljningar och utvärderingar av verksamheten.

6:10 Utvärdering

Den nationella strategin, de olika bidragsformerna som föreslås, insatser och resultat avseende kompetensförsörjning bör följas upp och utvärderas kontinuerligt på nationell nivå. Vilken uppföljning som förväntas genom fördelning av medel till regional nivå inom samverkansmodellen bör förtydligas.

6:11 Utredningens övriga rekommendationer

Barns och ungas delaktighet och inflytande i kulturskoleverksamheten är viktig för en positiv utveckling.

Övrigt

Kulturskolornas möjlighet till samverkan med den ordinarie skolan är central. För att alla barn och unga ska få möjlighet att få kännedom om kulturskolan och få möta olika kulturella uttryck måste det finnas ett nära samarbete mellan kulturskola och ordinarie skola. I mindre kommuner kan samordning av tjänster och lokaler mellan skolan och kulturskolan vara nödvändigt och där barnen behöver skjuts är samarbetet ett måste. Kulturskolor kan också vara beroende av att kunna samordna tjänster mellan sig för att kunna erbjuda attraktiva tjänster och behålla kompetensen.

På den regionala nivån ser Region Gävleborg stora möjligheter att kunna stötta kommunernas kulturskoleverksamheter med t.ex ungdomsorkestrar eller liknande grupper inom andra konstområden, gemensamma fortbildningsinsatser, omvärldsbevakning mm. Detta kräver ett nära samarbete och en förståelse av behov och önskemål.

Region Gävleborg vill slutligen poängtera Kulturskolans unika och viktiga roll som aktör i det lokala kulturlivet.

Alf Norberg
Ordförande
Kultur och kompetensnämnden

Gun Hedlund
Kultur- och kompetensdirektör